

Uvođenjem u liniju sirarskih kada s automatskim miješalicama omogućena je proizvodnja izjednačene kvalitete, olakšanje i ubrzanje rada. Mnogi strojevi u ovoj liniji su novi, za naše prilike, kao npr. pneumatičke preše za sir.

Linija za proizvodnju topljenih sireva potpuno je nova, a sastoji se od uređaja: stroja za rezanje kapaciteta 600 kg/sat, stroja za mljevenje kapaciteta 500 kg/sat, valjka za usitnjavanje kapaciteta 300 kg/sat, 2 kotla za topljenje kapaciteta 100 kg/sat, automatskog stroja za punjenje i zamatanje kapaciteta 150 kg/sat. Za smještaj i rad nove opreme bilo je potrebno izvršiti građevinsku rekonstrukciju starog objekta, odnosno graditi nova odjeljenja. Za siranu je usvojen princip da se koristi stari (vrlo stari) objekt. Na taj način je gradnja izvedena uz snižene troškove. Međutim, nisu se mogla u potpunosti primijeniti savremena tehnološka rješenja. Uslijed povećane proizvodnje sira bilo je potrebno izgraditi novo skladište za sir, koje je opskrbljeno savremenim uređajima za klimatizaciju te će biti jedno od najmodernijih u zemlji.

Uvođenje savremene mehanizacije pozitivno je djelovalo na produktivnost rada. Iako je opseg realizirane proizvodnje povećan (god. 1962-index 100, god. 1963-138), ukupni broj radne snage u poduzeću smanjen je sa 124 na 113 ljudi.

Poduzeće je također god. 1963. izvezlo oko 50 tona sireva, a svoje proizvode prodaje na čitavom području SFRJ.

U perspektivi se predviđa povećanje otkupa mlijeka i uvođenje nekih novih proizvoda, među kojima mlijeka u prahu, kondenziranog i evaporiranog mlijeka.

Kao što je uočljivo iz dosadašnjeg izlaganja, kolektiv Tvornice mlječnih proizvoda PIK Belje dinamično razvija svoje poduzeće i ostvario je niz uspjeha. Pred njim stoje danas novi zadaci, kao što su npr. osnivanje razvojnog laboratorija (pored postojećeg pogonskog) u cilju bržeg unapređenja proizvodnje, jačeg povezivanja s naučnoistraživačkim institutima, kompletna mehanizacija linija proizvodnje i njihov funkcionalni raspored, izobrazba kadrova i dr.

S obzirom da Beljska mljekara posjeduje niz strojeva koje druge mljekare nemaju uopće ili tek malen broj (uređaji za kontinuiranu proizvodnju maslaca, pneumatičke preše, sirne kade i dr.), ona može pružiti znatnu pomoć unapređenju mljekarstva u našoj zemlji. Naime, izučavanjem tehnološkog procesa, funkcioniranja pojedinih novih strojeva, analizom dobivenih proizvoda moći će se upoznati kvaliteta i mogućnost primjene ovih strojeva u našim uvjetima. O tome, međutim, do sada nemamo dovoljno originalnih podataka.

A. P.

Milorad Rajić, Svetozarevo
Mlekara

Zašto je došlo do zatvaranja nekih mlekarskih objekata na području Srbije

U uslovima snažnog i intenzivnog razvoja poljoprivredne proizvodnje, danas je skoro nemoguće zamisliti neko poljoprivredno područje bez postojanja mlekarskih objekata. Njihovo postojanje je nužno i to prvenstveno kao prateći objekti u sklopu razvoja stočarske proizvodnje.

Iako je u praksi, uglavnom, preovladavalo težište podizanja i lokacije mlekarskih kapaciteta u većim potrošačkim centrima, posljednjih desetak go-

dina, podignuto je veći broj manjih mlekara, čiji su investitori bile, u većini slučajeva, tamošnje komune. Ovi objekti su podizani s ograničenim materijalnim sredstvima, a često puta bez dovoljnog stručnog nadzora i nizom drugih nedostataka u pogledu izbora lokacije, sirovinske orijentacije kao i smjera proizvodnje. Ukratko, nestručno su pripremani elaborati i projekti (uzgred da napomenem da se ovim poslom danas kod nas bavi i onaj ko za to nema prava, a ponajmanje stručnih kvalifikacija) a takvi objekti su posle puštanja u rad prepušteni sami sebi, a često i bez osnovne, stručne radne snage. U tome su posebno grešile neke komune, koje su pokušale naći rešenje pripajajući takve objekte nesrodnim preduzećima, a ova su opet u mlekarama gledala balast, o kojima nisu ni najmanje vodila računa. Otuda i masovna pojava zatvaranja ovakvih objekata.

Navešću samo neke primere sa područja SR Srbije, koji će ilustrovati ove pojave.

MLEKARA KRUŠEVAC, kapaciteta od oko 8.000 l na dan, zatvorena je prošle godine, očitó radi nestručnog vođenja i nesavesnog rada pojedinaca. Posle nastalih gubitaka od oko 30.000.000 d, mlekara je zatvorena a oprema rasprodana putem licitacije. I tako je grad sa oko 30.000 stanovnika prepušten snabdevanju od strane privatnog sektora, čije mleko je nemoguće kontrolisati. Otuda i sasvim opravdano negodovanje potrošača ovog grada za sudbinu postojeće mlekare. »Školovana« ovim primerom, tamošnja komuna se teško može odlučiti da ma šta preduzme u pogledu otvaranja nove mlekare.

MLEKARA ARANĐELOVAC; kapaciteta od 5.000 l na dan, zatvorena je također pre dve godine iz razloga jer je bila »balast« za privrednu organizaciju, u čijem sastavu se je našla sticajem okolnosti (Lozno voćni rasadnik). I tako je jedan od najlepših turističkih krajeva u Srbiji, s vrlo bogatom okolinom u stočarstvu, ostao bez mlekare. Oprema je rasprodana putem licitacije, a prostorije ustupljene drugom preduzeću. Tako je i ovaj grad ponovo prepušten snabdevanju od strane privatnih proizvođača, razume se bez ikakve sanitarne i tržne kontrole.

MLEKARA SVILAJNAC, prestala je sa radom pre godinu dana. Ovdje je važno napomenuti to, da Svilajnačko područje spada u red najbogatijih reona u stočarskoj proizvodnji. Ovo područje je poznato u našoj zemlji po neobično dobrim i visoko produktivnim grlima domaćeg šarenog govečeta u tipu simentalca. Nisu retki primeri da baš iz ovog područja visoko produktivna grla odnose nagrade na stočnim sajmovima.

Mlekara u Svilajncu je do pre dve godine poslovala u sastavu Srednje poljoprivredne škole i služila kao pogon za praktičnu obuku učenika pomenute škole. Oprema za ovu mlekaru uvezena je iz inozemstva i to od Italijanske firme »Frau« i Švedske »Alfa-Laval«. Istina, komuna iz Svilajнца nije dozvolila da se mlekarska oprema demontira, ali za sada mlekara stoji zatvorena. Za ovo područje se interesuje mlekara iz Kragujevca, pa će verovatno uskoro doći do ponovnog otkupa mleka na ovom području. Saznao sam u svilajnačkoj komuni, da je zatvaranje mlekare imalo za posledicu smanjenje fonda muznih krava na ovom području, pa je komuna spremna da i sama učestvuje u organizaciji ponovnog otkupa mleka na ovom području.

Sličnu sudbinu doživele su i još neke druge mlekare na području istočne Srbije. Bio sam očevidac u prošloj godini i jednog sličnog primera u Sloveniji

(Novo Mesto) gdje je mlekara demontirana a mleko se je dovozilo iz Ljubljane za potrebe tamošnjih potrošača. Nije mi poznato iz kojih razloga je ova mlekara zatvorena.

Ovi i slični primeri, treba da nam posluže kao ozbiljna opomena da podizanju mlekarskih objekata treba pristupiti studioznije i izradu elaborata i projekata ustupiti samo za to specijalizovanim mlekarskim institucijama. U ovom pogledu treba ostvariti što tješnju suradnju između Instituta za mlekarkstvo i našeg Poslovnog udruženja za mlekarkstvo u Beogradu. Smatram da izradu programa, komplet elaborata s projektima, treba objediniti preko specijalizovanih mlekarskih institucija i to na čitavom području SRJ.

Pored toga, možda bi podizanje manjih mlekara trebalo vezati za veće konzumne mlekare koje gravitiraju tom području i koje bi poslovale kao pogoni u sastavu krupnijih mlekarskih objekata. Takva povezanost je poznata na području SR Hrvatske i Slovenije i dala je zadovoljavajuće rezultate.

Iz domaće i strane štampe

Seminar o unapređenju potrošnje mlijeka i mlječnih proizvoda — (Schw. Milchzeitung No 95 64) — Međunarodni mljekarski savez organizirao je od 29. do 31. X o. g. u Brightonu (Engleska) seminar o unapređenju potrošnje mlijeka i mlječnih proizvoda.

Na spomenutom seminaru učestvovalo je više od 60 specijalista i eksperata za unapređenje prodaje mlijeka i mlječnih proizvoda iz 21 zemlje Afrike, Amerike, Evrope i Oceanije. FAO je bio zastupljen po 1 promatraču.

Povodom tog seminara predloženo je 6 izvještaja i o njima se opširno diskutiralo:

— mljekarkstvo u svijetu od P. Kock Henriksen — Danska

— unapređenje tržišta mlijekom i mlječnim proizvodima u zemljama u razvoju i u područjima koja nisu pogodna za mljekarkstvo, od prof. A. M. Guerault — Francuska

— značenje finansiranja programa o unapređenju prodaje od W. R. Trehanne — Engleska

— novi proizvodi i nova pakovanja od H. Hartl — Austrija

— unapređenje prodaje i racionalne tehnike prodaje od F. D. Murphy — Kanada

— planiranje propagande u javnosti od W. G. Speckman — Engleska

Izvještaji sa zaključcima objavit će se u Godišnjem biltenu u god. 1965. FIL.

Povodom zaključnog zasjedanja seminara donesen je niz preporuka, koje su jednoglasno prihvaćene od prisutnih učesnika. One će se podnijeti u god. 1965. glavnoj skupštini FIL.

Kvaliteta konzumnog mlijeka testira se u Saveznoj Republici Njemačkoj (Die Molk.-Zeitung No 29,64.) — Njemačko poljoprivredno društvo (DLG) priredilo je 3. jula o. g. svoje XV ocjenjivanje kvalitete konzumnog mlijeka u kongresnoj sali Frankfurt/M. Mljekare i proizvođači tzv. Vorzugsmilch-a dobrovoljno su dostavili na ocjenjivanje više od 1100 uzoraka konzumnog mlijeka. Uzorke mlijeka nakon tri dana skladištenja ocjenjivalo je 15 glavnih sudaca (Oberrichter-a) i 110 sudaca po shemi koju je izradilo Njemačko poljoprivredno društvo na osnovu dugogodišnjeg iskustva. Ocjenjivan je okus, miris, izgled i bakteriološki nalaz. Prije podne ocijenjeno je 1093 uzorka (1 dio prijavljenih uzoraka nije bio stigao). 827 (75,7%) uzoraka kod organoleptičkog ocjenjivanja bilo je prvorazredne kvalitete (Spitzenklasse). Prošle godine 69,12% uzoraka dobilo je najveći broj bodova (14). Prema tome prosječna kvaliteta uzoraka u ovoj godini bila je bolja nego prošle.

Broj danskih zadružnih mljekara i dalje se smanjuje (Die Molk.-Zeitung No 44 64) — Broj danskih zadružnih mljekara sada se smanjio na neko 900. God. 1935. bilo ih je oko 1400. 500 mljekara prestalo je radom, jer su bile male i nerentabilne ili su prešle u sastav većih zadružnih mljekara. Proces racionalizacije, koji je u Danskoj počeo već prije 30 godina, idućih godina će se još brže nastaviti no dosad.